

LEDARE

Ledare: Den svenska framtidsfrågan

PUBLICERAD 2012-02-10

Kolumnen – Hans Bergström.**UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX**

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Statsministern ställer pensionsfrågan i centrum för debatten, men forskning och framgångsrikt företagande betyder mer för Sveriges framtid.

Bara några dagar efter att Astra Zeneca meddelat att företaget lägger ned sin svenska forskning inte bara i Lund utan även i Södertälje byter regeringen fokus. Den fråga som statsministern nu ställt i centrum gäller vilken pensionsålder vi ska ha i Sverige den dag svenskarna i snitt blir 100 år. Varifrån kom plötsligt denna fråga, mitt i en verklig larmsignal för svensk forskning och utveckling? Pensionsfrågan dominerar nu vardagssamtalen hos svenska folket, på bekostnad av framtiden för svensk forskning och företagsamhet.

Svaret emanerar från regeringens beslut i höstas att tillsätta något som kallas Framtidskommissionen. Var och en av partiledarna tar hand om varsitt område. Sociala frågor för Göran Hägglund. Integration, jämställdhet, demokrati för Jan Björklund. "Grön ekonomi" för centerledaren Annie Lööf. "Vår demografiska utveckling" för statsminister Fredrik Reinfeldt. Kommissionen som helhet ska mötas åtta till tio gånger, med alliansens fyra partiledare samt externa ledamöter. I mars 2013 ska en rapport presenteras. Ingen liten insats från upptagna partiledare och statsråd.

Det är lätt att se den politiska anledningen till Framtidskommissionen. När alliansen 2014 begär förtroende för en tredje mandatperiod vill den inte kunna anklagas för att vara trött och brista i "framtidsvisioner". Blicken riktas mot 2030.

Tankar om den långa framtiden är förvisso en bristvara i dagspolitikens mediala hets. Det anmärkningsvärda med Framtidskommissionen är att den ignorerar frågan vad svenskarna ska leva av i framtiden. Hur ska vi lyfta vår forskning och kompetens och kunna bilda världsledande kluster för globala företags utveckling? Hur ska Sverige återigen bli ett land där det är attraktivt att ha huvudkontor? Hur ska pensionssparandet kunna slussas över i svenskt ägande? Vilken är hållningen till de individer, även kallade entreprenörer, som ska ta de nya

initiativen?

På regeringens hemsida kan man läsa att den ekonomiska politiken ligger utanför Framtidskommissionens uppdrag. Den ska i stället "fokusera på andra delar av samhället och andra utmaningar för politiken och för samhället i stort". Man hänvisar till det arbete som Globaliseringsrådet redan utfört, vilket är lite ironiskt eftersom det arbetet i stort sett förkastades av regeringens ledning. I Globaliseringsrådets slutrapport finns för övrigt rådet rörande demografin att i första hand göra något åt det extremt sena inträdet i arbetslivet för ungdomar.

Astra Zeneca satsade 2010 hela 14 miljarder kronor på FoU i Sverige. Det är nästan dubbelt så mycket som summan av forskningen vid alla medicinska universitet i landet. Några få globala företag med svensk ursprungshistoria står för en extremt hög andel av vår FoU: utöver Astra även Ericsson, Volvo, ABB och Saab (flygplans- och försvarsföretaget). Dessa företag har liten försäljning i Sverige. De är i minskande grad svenskägda. ABB och Astra har inte längre sina huvudkontor här. Globaliseringsrådets samtal med ledningarna för Volvo och Ericsson visade otvetydigt att huvudkontorens lokalisering har stor betydelse även för andra viktiga funktioner, däribland forskning och utveckling.

Det försäkras nu att tillverkningen av läkemedel i Södertälje är säkrad för framtiden. Låt oss hoppas på det. Södertäljefabriken tillverkade 2011 läkemedel med ett försäljningsvärde för Astra Zeneca på 12 miljarder dollar, omkring 80 miljarder kronor! Störst inkomster – cirka 60 miljarder kronor – ger Nexium/Losec (magsår) samt Symbicort och Pulmicort (astma), en gång utvecklade i Sverige. Patenttiden för Nexium och för Symbicort går ut under loppet av de närmaste två–tre åren.

Astra övervägde häromåret att förlägga även framtidens typ av läkemedel – de kroppsegna "biologics" – till Södertälje men valde till sist andra länder. En förlust tenderar att leda till fler.

Fakta om Sveriges tapp i fråga om medicinsk forskning i världsklass, nedgången i klinisk forskning och tester, universitetssjukhusens försämrade sätt att fungera för FoU, det undermåliga samarbetet med industrin och den allt trögare användningen av innovationer i svensk sjukvård har förelegat i ett decennium. Utifrån oro för vart nedgången leder bildades i fjol stiftelsen Forska!Sverige, med syfte att sprida upplysning och verka som katalysator för en vändning. Bland grundarna finns våra tre nu levande Nobelpristagare i medicin och fysiologi – Torsten Wiesel, Bengt Samuelsson och Arvid Carlsson. Där finns också företrädare för alla medicinska universitet, tunga patientorganisationer, industri- och fackföreningsledare samt för svensk medicinsk forskning starkt engagerade individer, som förre statsministern Ingvar Carlsson (framlidne Per Unckel var också en entusiastisk medlem av grundarkretsen).

Om statsministern och finansministern fortsätter att vara måttligt intresserade får väl vi oroade vända oss till oppositionsledaren Stefan Löfven för att lyfta ämnet. Han har i

varit fall pekat med hela handen mot den stora svenska
framtidsfrågan: Hur ska ett alltmer sårbart Sverige skapa bästa
möjliga förutsättningar för ett framgångsrikt näringsliv?

TEXT

Hans Bergström

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt